

مصوبه نود و دومین جلسه کمیسیون دائمی هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب: ۱۳۹۶/۳/۲۸

بسمه تعالی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال

عنوان استاندارد: (تدوین / بازنگری):

بازنگری استاندارد ملی بذر پیاز

بازنگری استاندارد ملی پیاز

تفویضات و آموزش کشاورزی

بازنگری استاندارد ملی بذر پیاز (تاریخ: ۱۳۹۶/۲/۲)
تایید دبیرخانه هیئت ممیزه و هیئت های امنای سازمان

مصوبه نود و دومین جلسه کمیسیون دائمی هیئت امنای

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

تاریخ تصویب: ۱۳۹۶/۳/۲۸

مقدمه:

اهمیت گیاه یا محصول:

پیاز یکی از مهمترین سبزیجاتی است که در سطح وسیعی در تمام دنیا کشت می گردد. در طبقه بندی جهانی کشت گیاهان سبزی و صیفی، پیاز دومین محصول پس از گوجه فرنگی می باشد. این گیاه به عنوان چاشنی و طعم دهنده در اکثر غذاها استفاده می شود. در ایران و در بین سبزیجات، پیاز پس از سیب زمینی و گوجه فرنگی بیشترین سطح زیر کشت به میزان ۶۳/۶۸ هزار هکتار را به خود اختصاص داده است. از نظر تولید محصول نیز پیاز پس از سیب زمینی و گوجه فرنگی در جایگاه سوم کشور قرار گرفته است (آمارنامه وزارت جهاد کشاورزی، ۱۳۹۵).

اهداف مورد نظر:

بازنگری استانداردهای مزرعه‌ای و آزمایشگاهی بذر پیاز بر مبنای مستندات و شرایط موجود در داخل کشور.

ضرورت تدوین / بازنگری استاندارد:

با توجه به تجربه چند سال اخیر موسسه در مورد لزوم انطباق استانداردهای داخلی با روش‌های بین‌المللی ارزیابی کیفی بذر از جمله روش‌های توصیه شده توسط انجمن بین‌المللی آزمون بذر (ایستا) و به منظور رفع نواقص و ابهامات موجود در استانداردهای آزمایشگاهی و مزرعه‌ای جهت فراهم نمودن امکان انجام وظایف قانونی موسسه به بهترین شکل ممکن، استانداردهای بذر پیاز مورد بازنگری قرار گرفته است.

دفتر هیئت امنای سازمان

تحقیقات و آموزش کشاورزی

بازنگری استاندارد ملی بذر پیاز (تاریخ: ۱۳۹۶/۲/۲)

نایب دبیرخانه هیئت ممیزه و هیئت امنای سازمان

مصوبه نود و دومین جلسه کمیسیون دائمی هیئت امنای

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

تاریخ تصویب: ۱۳۹۶/۳/۲۸

طبقات بذری:

طبقه بذری سوپرالیبت یا پرورش ۳:

بذر سوپرالیبت یا پرورش ۳، به بذر حاصل از طبقه بذری پرورش ۲ گفته می‌شود که هسته اولیه تولید بذر برای طبقه مادری است. استانداردهای مزرعه‌ای و آزمایشگاهی که برای بذور این طبقه اعمال می‌شود نسبت به طبقات بذری پایین‌تر (طبقات مادری و گواهی‌شده) سختگیرانه‌تر است.

طبقه بذری الیت یا مادری:

طبقه بذری حاصل از کشت بذر سوپرالیبت است که برای تولید بذر گواهی شده به کار می‌رود. استانداردهای مزرعه‌ای و آزمایشگاهی که برای بذور این طبقه اعمال می‌شود نسبت به طبقه بذری پایین‌تر (طبقه گواهی‌شده) سختگیرانه‌تر است.

طبقه بذری گواهی شده:

بذر حاصل از کشت طبقه بذری مادری است که برای تولید محصول تجاری در اختیار کشاورزان قرار داده می‌شود. این طبقه به عنوان محصول نهایی برنامه گواهی بذر در نظر گرفته می‌شود.

استاندارد پیشنهادی برای تولید بذر از طریق گرده افشانی آزاد می‌باشد. شایان ذکر است که در تولید بذر هیبرید از لاین‌های والدینی استفاده شده و فقط استاندارد طبقه گواهی شده برای بذور هیبرید لحاظ می‌گردد.

بازنگری استاندارد ملی بذر پیاز (تاریخ: ۱۳۹۶/۲/۲)

نایب دبیرخانه هیئت ممیزه و هیئت امنای سازمان

مصوبه نود و دومین جلسه کمیسیون دایمی هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب: ۱۳۹۶/۳/۲۸

تعاریف:

تناوب زراعی: ترتیب خاص کاشت محصولات و نیز آیش در یک قطعه زمین

ایزولاسیون: فاصله مزرعه تولید بذر از سایر مزارع و یا گونه‌های گیاهی که امکان تلاقی و بروز اختلاط ژنتیکی و یا امکان انتقال بیماری مشترک را سبب شود (جهت حفظ خلوص ژنتیکی و حفظ سلامت بذر).

بذر خالص: بذرهایی یک گونه مشخص در نمونه مورد آزمون که بیشترین حجم میزان بدری را به خود اختصاص داده و شامل تمام ارقام زراعی آن گونه می‌باشد. بذر خالص علاوه بر بذور سالم و رسیده، شامل بذرهایی ریزه، لاغر، نارس، چروکیده و جوانه‌زده نیز می‌باشد. همچنین قطعات شکسته بذر که بزرگتر از نصف اندازه بذر اصلی باشند نیز جزو بذر خالص محسوب می‌گردند.

درصد جوانه‌زنی: به درصد بذر جوانه‌زده در نمونه مورد تجزیه که تحت شرایط مشخص و کنترل شده آزمایشگاهی و پس از طی زمان معین صورت پذیرفته است، درصد جوانه‌زنی می‌گویند. این کمیت معرف قابلیت بذر در ایجاد گیاه عادی تحت شرایط مناسب محیط خاک می‌باشد.

بازنگری استاندارد ملی بذر پیاز (تاریخ: ۱۳۹۶/۲/۲)
نابید دبیرخانه هیئت ممیزه و هیئت امنای سازمان

مصوبه نود و دومین جلسه کمیسیون دائمی هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب: ۱۳۹۶/۳/۲۸

جداول استانداردهای پیشنهادی:

استاندارد ملی بذر پیاز (مزرعه‌ای)

طبقه بذری			عوامل	
گواهی شده	الیت	سوپر الیت		
۱	۲	۲	تناوب (حداقل سال)	
۵۰۰	۱۰۰۰	۱۶۰۰	فاصله مزرعه از سایر مزارع (حداقل متر)	
۵/۱۰۰۰	۱/۱۰۰۰	۰	سایر ارقام (حداکثر بوته)	
*	*	*	علف های هرز	
**	**	**	آفات: <i>Aceria tulipae</i> <i>Myzus persicae</i> <i>Trips tabaci</i>	
۰/۵	۰	۰	<i>Onion mosaic virus</i>	ویروس ها ***
۰/۵	۰/۲	۰/۱	<i>Fusarium oxysporum</i>	پژمردگی قارچی
۰/۵	۰/۲	۰/۱	<i>Botrytis allii</i> <i>Alternaria spp.</i>	قارچ ها

* توصیه فنی مزرعه، پاک بودن مزرعه از علف های هرز و امکان بازرسی مزرعه به سهولت می باشد.

** در صورت بالا بودن شدت آلودگی به آفات در مزرعه، بایستی طبق دستورالعمل سازمان حفظ نباتات عمل گردد.

*** در مورد بیماری ویروسی موزاییک پیاز در صورت تشخیص بازرسی مزرعه، نمونه در آزمایشگاه سلامت سنجی می شود.

بازنگری استاندارد ملی بذر پیاز (تاریخ: ۱۳۹۶/۲/۲)
نابید دبیرخانه هیئت ممیزه و هیئت امنای سازمان

مصوبه نود و دومین جلسه کمیسیون دائمی هیئت امنای

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

تاریخ تصویب: ۱۳۹۶/۳/۲۸

استاندارد ملی بذر پیاز (آزمایشگاهی)

طبقه بذری			عوامل		
گواهی شده	الیت	سوپر الیت			
۹۸	۹۸	۹۸	خلوص فیزیکی (حداقل درصد)		
۲	۲	۲	مواد جامد (حداکثر درصد)		
۵	۳	۰	بذر سایر محصولات (تعداد در ۸۰ گرم)		
۷۰	۷۰	۷۰	حداقل قوه نامیه (درصد)		
۸	۸	۸	حداکثر رطوبت بذر (درصد)		
۸	۴	۰	حداکثر تعداد بذر علف‌های هرز در ۸۰ گرم*		
-	-	-	<i>Onion mosaic virus</i>	ویروس‌ها	بیماری‌های بذرزاد (درصد)
۰/۵	۰/۱	۰/۱	<i>Fusarium oxysporum</i>	قارچ‌ها	

* علف هرز سس و گل جالیز در هر سه طبقه بذری باید صفر باشد.

بازنگری استاندارد ملی بذر پیاز (تاریخ: ۱۳۹۶/۲/۲)

نایب دبیرخانه هیئت ممیزه و هیئت امنای سازمان